

اتحادیه صادرکنندگان
فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

گزارش هفتگی معاملات خوراک پالایشگاهی

میعانات گازی

وکیوم باتوم

روغن پایه

اسلاک واکس

شناسنامه گزارش

تهیه شده در دپارتمان پژوهش و آمار اتحادیه صادرکنندگان فرآورده‌های نفت، گاز و پتروشیمی ایران

عنوان گزارش: گزارش هفتگی معاملات خوراک پالایشگاهی؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

گردآوری و تدوین: مهتاب ابراهیمی

ناظر: فریدون اسعدی، هادی ابراهیمی

نوع گزارش: تحلیلی

شماره گزارش: ۱۴۰۵/۶۴۳۵۹

تاریخ انتشار: شهریور ۱۴۰۵

فهرست

مقدمه	۱
۱. میعانات گازی	۱
۲. وکیوم باتوم	۱
۳. روغن پایه	۳
۳-۱. روغن پایه؛ نفت ایرانول	۳
۳-۲. روغن پایه؛ نفت بهران	۵
۳-۳. روغن پایه؛ نفت پارس	۵
۴. اسلاک واکس/پارافین واکس	۷
۴-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول	۷
۴-۱-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول تهران	۷
۴-۱-۲. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول آبادان	۸
۴-۲. اسلاک واکس؛ نفت بهران	۹
۴-۳. اسلاک واکس؛ نفت پارس	۱۰
۴-۴. پارافین واکس؛ نفت سپاهان	۱۱
جمع بندی	۱۳

مقدمه

بازار خوراک و محصولات میانی پالایشگاهی یکی از حلقه‌های مهم زنجیره انرژی و صنایع پایین‌دستی کشور به شمار می‌رود؛ بازاری که تغییرات آن می‌تواند بر روند تأمین مواد اولیه، رفتار معاملاتی فعالان صنعتی و جهت‌گیری قیمت‌ها در بخش‌های وابسته اثرگذار باشد. محصولاتی مانند میعانات گازی، وکیوم‌باتوم، روغن پایه، اسلاک‌واکس و پارافین‌واکس به دلیل نقش کلیدی در صنایع پالایشی، روانکار، قیر، شیمیایی و سایر زنجیره‌های تولیدی، همواره از اهمیت ویژه‌ای در تحلیل‌های هفتگی بازار برخوردارند.

بررسی این گروه‌های کالایی از آن جهت اهمیت دارد که هر یک از آن‌ها تحت تأثیر متغیرهای متفاوتی از جمله سیاست‌های قیمت‌گذاری، شرایط عرضه پالایشگاه‌ها، سطح تقاضای صنایع پایین‌دستی، تغییرات نرخ خوراک و انتظارات فعالان بازار قرار دارند. از این رو، تحلیل منظم وضعیت معاملات این محصولات می‌تواند تصویر روشن‌تری از تعادل یا عدم تعادل بازار، میزان پایداری عرضه و کیفیت کشف قیمت در بورس‌های کالایی ارائه کند.

گزارش حاضر با تمرکز بر معاملات هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵، به ارزیابی وضعیت چهار گروه اصلی محصولات پالایشگاهی می‌پردازد و تلاش دارد روندهای غالب بازار را از منظر عرضه، تقاضا، رقابت قیمتی و رفتار معاملاتی فعالان بررسی کند. هدف از این گزارش، ارائه تصویری تحلیلی و منسجم از شرایط بازار در این مقطع زمانی و فراهم کردن مبنایی برای تصمیم‌گیری دقیق‌تر فعالان اقتصادی، تولیدکنندگان و سیاست‌گذاران حوزه انرژی و صنایع وابسته است.

۱. میعانات گازی

میعانات گازی طی هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵ توسط هیچ شرکتی در بورس انرژی ایران عرضه نشد.

۲. وکیوم‌باتوم

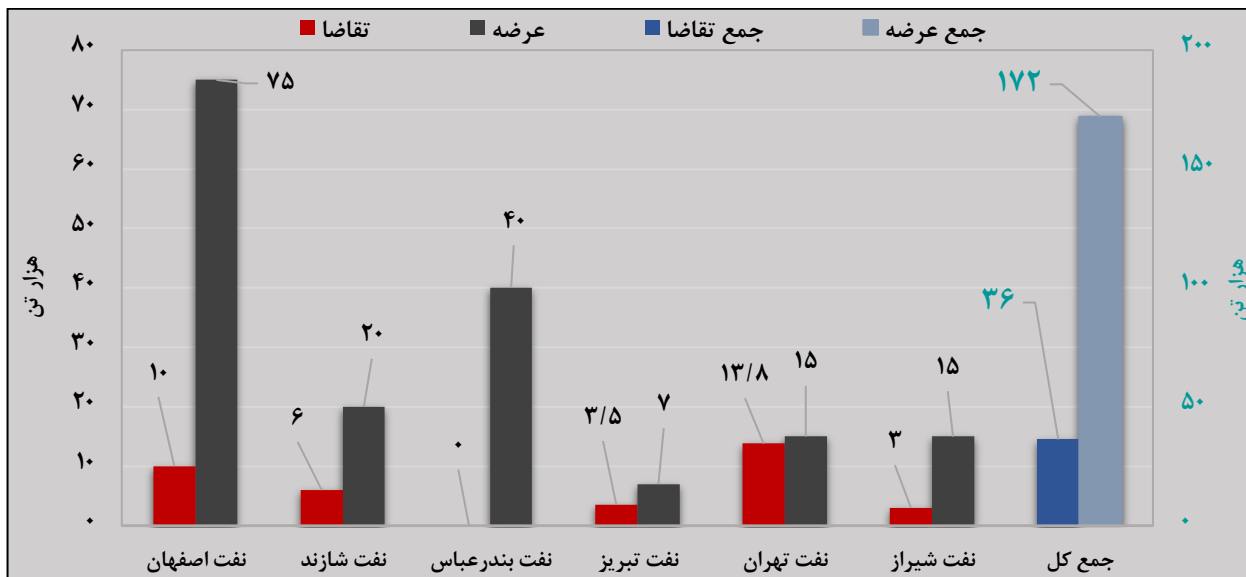
در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵، بازار وکیوم‌باتوم بورس کالای ایران شاهد عرضه این محصول توسط شش پالایشگاه شامل پالایش نفت اصفهان، پالایش نفت امام خمینی (ره) شازند، پالایش نفت بندرعباس، پالایش نفت تبریز، پالایش نفت تهران و پالایش نفت شیراز بود. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد پالایش نفت اصفهان و پالایش نفت بندرعباس با عرضه به ترتیب ۷۵ و ۴۰ هزار تن، بیشترین حجم عرضه هفتگی را به خود اختصاص داده‌اند. در مقابل، پالایش نفت تبریز با عرضه ۷ هزار تن، کمترین حجم عرضه را در میان پالایشگاه‌های عرضه‌کننده به ثبت رساند.

در سمت تقاضا، بیشترین حجم تقاضای ثبت‌شده مربوط به پالایش نفت تهران با ۱۳ هزار و ۸۱۰ تن و کمترین میزان تقاضا مربوط به پالایش نفت شیراز با ۳ هزار تن بوده است. همچنین، برای وکیوم‌باتوم پالایش نفت بندرعباس در این هفته هیچ‌گونه تقاضایی در بورس کالا ثبت نشده است. بررسی تطبیقی عرضه و تقاضا نشان می‌دهد که برخلاف برخی هفته‌های گذشته که در برخی پالایشگاه‌ها کسری عرضه مشاهده می‌شد، در هفته اول شهریورماه تمامی پالایشگاه‌های عرضه‌کننده با مازاد عرضه مواجه بوده‌اند و این وضعیت در سطح قابل‌توجهی قرار داشته است.

در این میان، بیشترین مازاد عرضه مربوط به پالایش نفت اصفهان با ۶۵ هزار تن بوده است؛ به این معنا که حجم عرضه وکیوم‌باتوم این پالایشگاه به مراتب بیشتر از تقاضای ثبت‌شده برای آن بوده است. سایر پالایشگاه‌های عرضه‌کننده نیز با

مازاد عرضه مواجه بوده‌اند، هرچند میزان این مازاد در مقایسه با پالایش نفت اصفهان کمتر بوده است. در مجموع، وضعیت معاملات و کیوم‌باتوم در هفته اول شهریورماه حاکی از غلبه محسوس عرضه بر تقاضا در بازار و وجود مازاد عرضه در تمامی پالایشگاه‌های عرضه‌کننده است؛ شرایطی که نشان‌دهنده محدود بودن تقاضای مؤثر در این هفته بوده است.

شکل ۱. وضعیت عرضه و تقاضای و کیوم‌باتوم به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

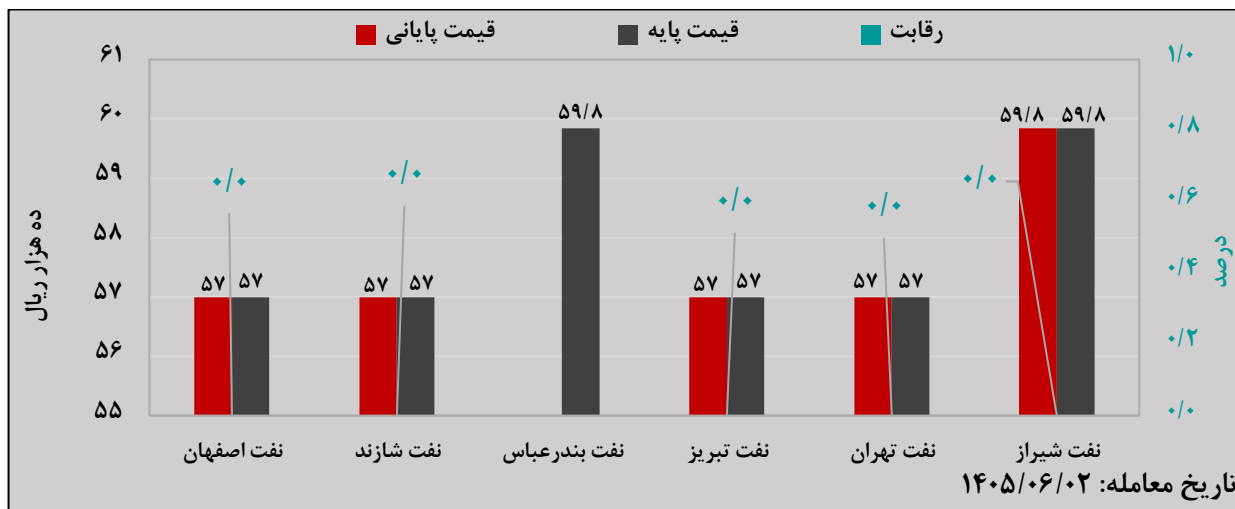

مأخذ: بورس کالای ایران.

در کنار نگاه به عملکرد تفکیکی پالایشگاه‌ها، بررسی مجموع عرضه و تقاضای این واحدها نشان می‌دهد که در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵، مجموع عرضه و کیوم‌باتوم با ۱۷۲ هزار تن، به مراتب بیشتر از مجموع تقاضای ثبت‌شده برای این محصول، معادل ۳۶ هزار تن، در بورس کالای ایران بوده است. به این ترتیب، در مجموع بازار با مازاد عرضه ۱۳۶ هزار تنی و کیوم‌باتوم نسبت به تقاضای ثبت‌شده مواجه بوده است؛ موضوعی که بیانگر فاصله قابل توجه میان حجم عرضه و تقاضای این محصول در هفته مورد بررسی است.

همچنین، علاوه بر بررسی وضعیت عرضه و تقاضای و کیوم‌باتوم در بورس کالای ایران در هفته اول شهریورماه، وضعیت رقابت بر سر قیمت پایانی در معاملات انجام‌شده در بورس کالا نیز در ادامه ارائه می‌شود. میزان رقابت قیمتی برای و کیوم‌باتوم معامله‌شده شرکت‌های یادشده در بورس کالا در هفته اول شهریورماه در شکل زیر نمایش داده شده است.

شکل ۲. میزان رقابت قیمتی و کیوم باتوم به تفکیک تولیدکننده‌ها؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵، با توجه به مازاد عرضه قابل توجه و فاصله محسوس میان حجم عرضه و تقاضای و کیوم باتوم، هیچ یک از پالایشگاه‌های مورد بررسی با رقابت قیمتی مواجه نشدند. تمامی پالایشگاه‌های عرضه‌کننده، و کیوم باتوم خود را بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه عرضه شده در بورس کالای ایران معامله کردند. در این میان، برای و کیوم باتوم پالایش نفت بندرعباس هیچ گونه تقاضایی ثبت نشد و در نتیجه معامله‌ای نیز انجام نگرفت؛ بنابراین، بررسی رقابت قیمتی برای این عرضه موضوعیت نداشته است. در مجموع، شرایط معاملاتی هفته اول شهریورماه نشان می‌دهد که مازاد عرضه گسترده و محدود بودن تقاضای مؤثر، عملاً زمینه‌ای برای شکل‌گیری رقابت قیمتی در معاملات و کیوم باتوم ایجاد نکرده است.

در مجموع، معاملات و کیوم باتوم در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵ نشان‌دهنده غلبه محسوس عرضه بر تقاضا و محدود بودن تقاضای مؤثر در بازار بوده است؛ به طوری که از مجموع ۱۷۲ هزار تن عرضه، تنها ۳۶ هزار تن تقاضا ثبت شد و بازار با مازاد عرضه ۱۳۶ هزار تنی مواجه بود. این عدم توازن در تمامی پالایشگاه‌های عرضه‌کننده مشاهده شد و در کنار آن، نبود تقاضا برای و کیوم باتوم بندرعباس، محدودیت تقاضا در سایر عرضه‌ها و عدم شکل‌گیری رقابت قیمتی، تصویری از ضعف تقاضای بازار و نبود فشار مؤثر برای افزایش قیمت در هفته مورد بررسی ارائه می‌دهد.

۳. روغن پایه

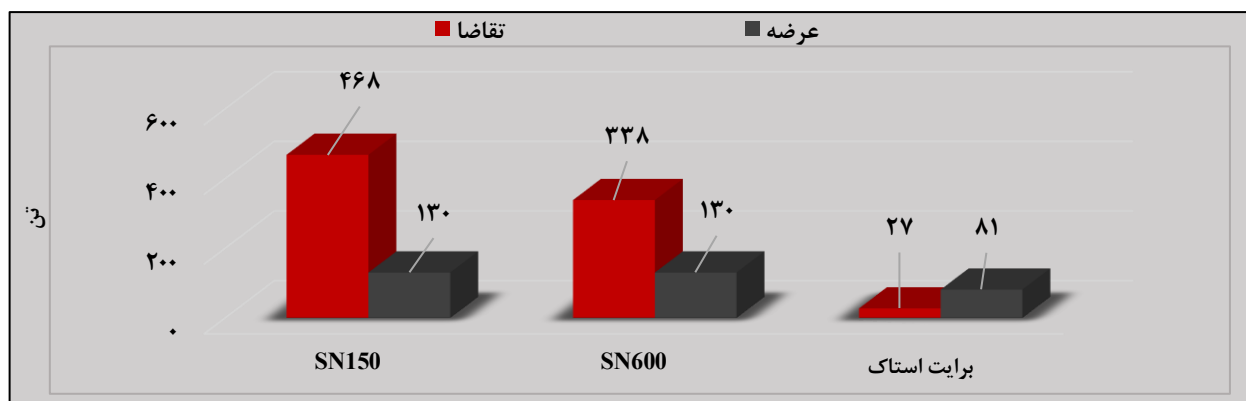
روغن پایه در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵ توسط سه تولیدکننده، نفت ایرانول (تهران و آبادان)، نفت بهران و نفت پارس در بورس کالای ایران عرضه شد که در ادامه مروری بر عملکرد این تولیدکننده‌ها در هفته مذکور خواهیم داشت.

۳-۱. روغن پایه؛ نفت ایرانول

در هفته اول شهریورماه، مجموعه نفت ایرانول دو نوع روغن پایه شامل SN150 (نفت ایرانول آبادان)، SN600 و برای استاک (نفت ایرانول تهران) را در بورس کالای ایران عرضه کرد.

وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه‌های SN150، SN600 و برای استاک شرکت نفت ایرانول در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵ در شکل زیر ارائه شده است. همان‌طور که مشاهده می‌شود، در روغن پایه SN150، حجم تقاضای ثبت‌شده در بورس کالا ۳/۶ برابر میزان عرضه بوده و کسری عرضه به ۳۳۸ تن رسیده است. در روغن پایه SN600 نیز تقاضای ثبت‌شده حدود ۲/۶ برابر عرضه بوده و کسری ۲۰۸ تنی به ثبت رسیده است؛ وضعیتی که نشان‌دهنده فشار قابل‌توجه تقاضا و محدودیت عرضه در این دو گرید است. در مقابل، در برای استاک حجم عرضه حدود ۳ برابر تقاضای ثبت‌شده بوده و در نتیجه، این گرید با مازاد عرضه قابل‌توجه نسبت به تقاضا مواجه شده است.

شکل ۳. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت ایرانول (تهران و آبادان)؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت‌های پایه و قیمت‌های پایانی معاملات روغن‌های پایه شرکت نفت ایرانول در واحدهای تهران و آبادان نشان می‌دهد که در هفته مورد بررسی، SN150 به دلیل فشار قابل‌توجه تقاضا با ۶۳/۵ درصد رقابت قیمتی مواجه شد و در نهایت با قیمت ۱۹۹ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شد. در مورد SN600 نیز، هم‌زمان با تداوم فشار تقاضا، رقابت قیمتی به ۲۲/۱ درصد رسید و قیمت پایانی معامله این گرید به ۱۵۴ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم افزایش یافت. در مقابل، برای استاک به دلیل نبود فشار مؤثر تقاضا، بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه ۲۸۵ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شد.

شکل ۴. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت ایرانول (تهران و آبادان)؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

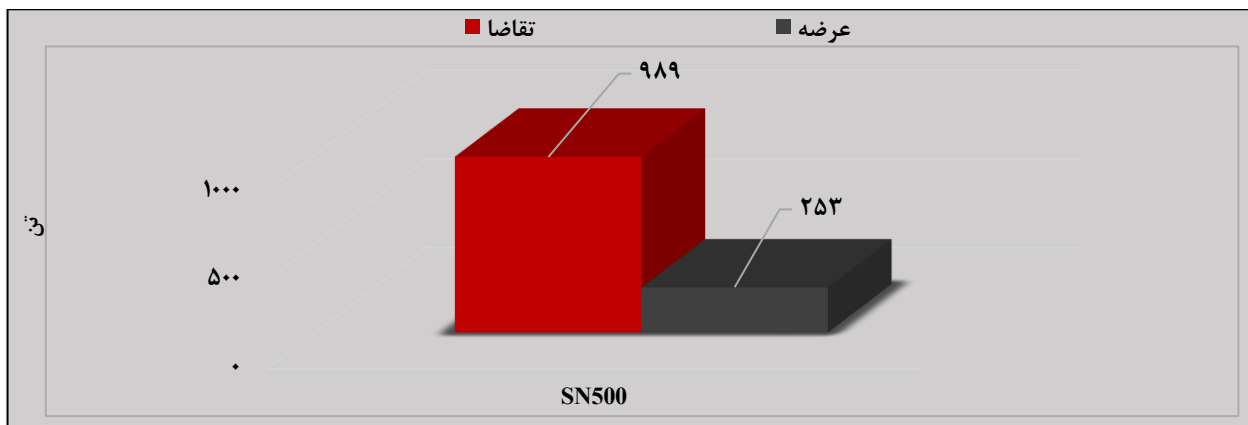

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۳. روغن پایه؛ نفت بهران

شرکت نفت بهران در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵، روغن پایه SN500 را در بورس کالای ایران عرضه کرد که وضعیت عرضه و تقاضای آن در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد تقاضای ثبت‌شده برای این محصول حدود ۳/۹ برابر حجم عرضه بوده و بازار SN500 با کسری عرضه ۷۳۶ تنی مواجه شده است؛ به گونه‌ای که بخش قابل توجهی از تقاضای ثبت‌شده در این هفته بدون پوشش عرضه باقی مانده است.

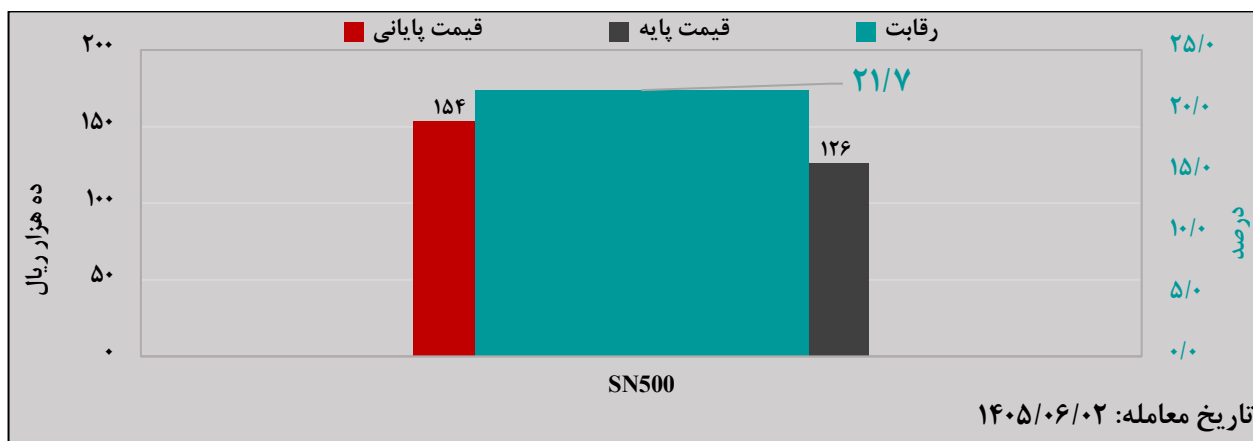
شکل ۵. وضعیت عرضه و تقاضای روغن پایه شرکت نفت بهران؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت پایه و قیمت پایانی معامله روغن پایه SN500 تولیدی شرکت نفت بهران در بورس کالای ایران طی هفته اول شهریورماه نشان می‌دهد که وجود فشار تقاضای بالا به شکل گیری رقابت قیمتی منجر شده است؛ به طوری که این گرید با ۲۱/۷ درصد رقابت نسبت به قیمت پایه، در نرخ ۱۵۴ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شده است.

شکل ۶. میزان رقابت قیمتی روغن پایه SN500 شرکت نفت بهران؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

تاریخ معامله: ۱۴۰۵/۰۶/۰۲

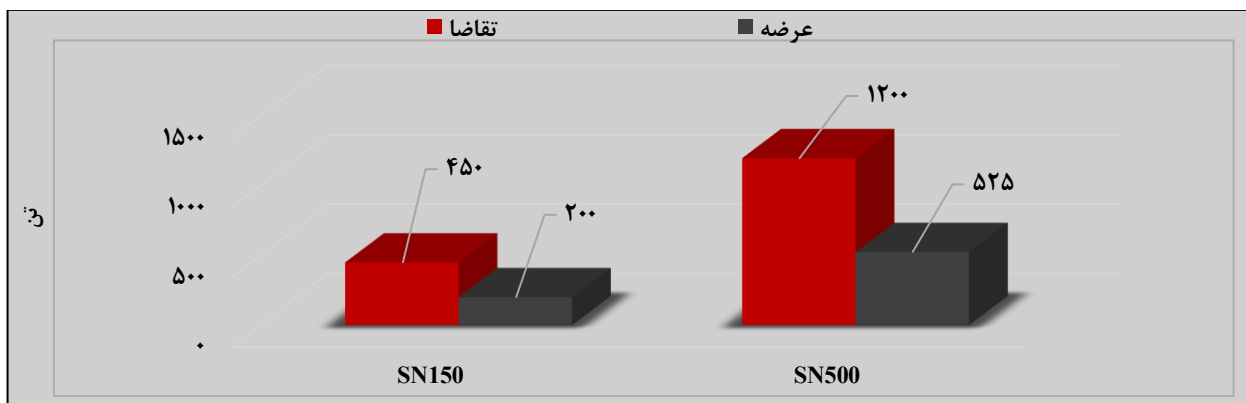
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۳. روغن پایه؛ نفت پارس

شرکت نفت پارس در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵ دو نوع روغن پایه، SN150 و SN500، را در بورس کالای ایران عرضه کرد. در شکل زیر وضعیت عرضه و تقاضای هر دو نوع روغن پایه در بورس برای هفته مذکور آمده است. همانطور که

مشاهده می‌شود، میزان تقاضای ثبت‌شده در هفته اول شهریورماه برای SN150 نفت پارس ۲/۲۵ برابر عرضه (معادل ۲۵۰ تن کسری عرضه) انجام‌شده بوده است. همچنین، برای گرید SN500 نفت پارس نیز تقاضا معادل ۶۷۵ تن بیشتر از عرضه (تقاضای ثبت‌شده ۲/۲۸ برابر عرضه) به ثبت رسیده است؛ که نشان‌دهنده وجود فشار تقاضا برای هر دو گرید شرکت مذکور در معاملات بورسی است.

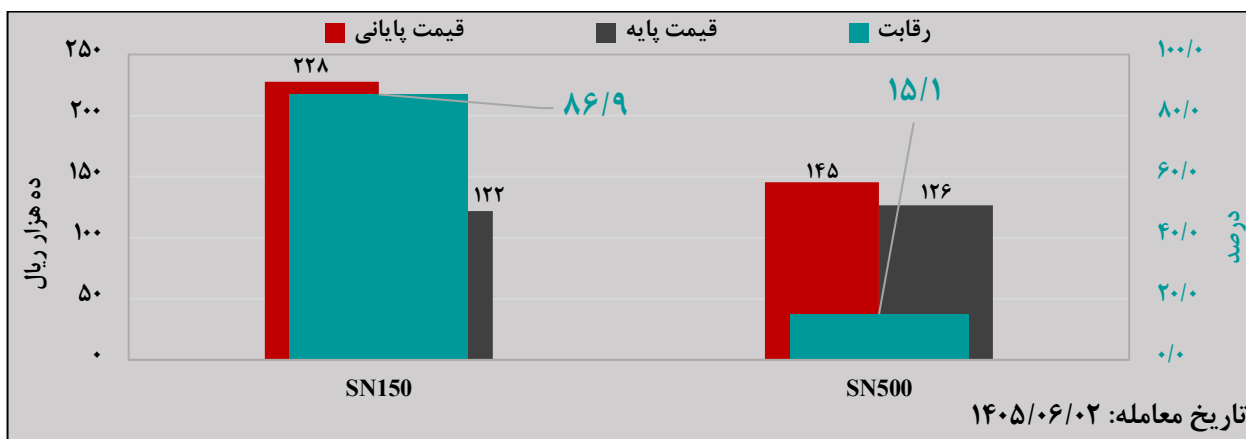
شکل ۷. وضعیت عرضه و تقاضای انواع روغن پایه شرکت نفت پارس؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت‌های پایانی معاملات و قیمت‌های پایه روغن پایه‌های عرضه‌شده توسط شرکت نفت پارس در بورس کالای ایران طی بازه زمانی مورد بررسی، نشان می‌دهد که روغن پایه SN150 با وجود فشار تقاضای یادشده با رقابت قیمتی قابل توجهی به اندازه ۸۶/۹ درصد مواجه بوده و در نهایت در قیمت ۲۲۸ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شده است. در مقابل، برای روغن پایه SN500 با توجه به فشار تقاضای مشابه با نوع دیگر روغن پایه تولیدی نفت پارس رقابت قیمتی بسیار کمتری به میزان ۱۵/۱ درصد به ثبت رسیده و در قیمت ۱۴۵ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شده است. این تفاوت در میزان رقابت، نشان می‌دهد که بازار در هر دو گرید با سیطره تقاضای خریداران مواجه بوده، با این حال شدت محدودیت عرضه در گرید SN150، منجر به رفتارهای هیجانی‌تر و رشد قیمت بسیار بیشتری در مقایسه با گرید SN500 شده است.

شکل ۸. میزان رقابت قیمتی انواع روغن پایه شرکت نفت پارس؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

تاریخ معامله: ۱۴۰۵/۰۶/۰۲

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در مجموع، معاملات روغن پایه در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵ نشان‌دهنده تداوم محدودیت عرضه در برابر تقاضای بالا در بخش عمده گریدهای مورد معامله است؛ به‌گونه‌ای که در گریدهای SN150 و SN600 نفت ایرانول، SN500 نفت بهران و هر دو گرید SN150 و SN500 نفت پارس، تقاضای ثبت‌شده به مراتب بالاتر از عرضه بوده و کسری قابل توجهی در بازار به ثبت رسیده است. این عدم تعادل در چندین گرید، به‌ویژه در SN150 ایرانول و نفت پارس، به شکل‌گیری رقابت‌های قیمتی بالا و افزایش قیمت پایانی معاملات منجر شده و بیانگر فشار مستمر تقاضا و محدودیت دسترسی به روغن پایه در بازار است. در مقابل، برای استاک ایرانول با وجود عرضه بالاتر از تقاضا، بدون رقابت معامله شده است. در مجموع، وضعیت این هفته نشان می‌دهد که مسئله اصلی بازار روغن پایه، نه کمبود تقاضا، بلکه ناکافی بودن و عدم تناسب عرضه با نیاز بازار در بخش قابل توجهی از گریدهاست؛ وضعیتی که در صورت تداوم می‌تواند هزینه تأمین مواد اولیه تولیدکنندگان پایین‌دستی و در نهایت فشار بر بازار روانکار را افزایش دهد.

۴. اسلاک واکس/پارافین واکس

اسلاک واکس در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵ توسط سه تولیدکننده، نفت ایرانول (تهران و آبادان)، نفت بهران و نفت پارس، در بورس کالای ایران عرضه شد. همچنین، عرضی کالای پارافین واکس نیز توسط نفت سپاهان انجام شد که در ادامه مروری بر عملکرد هر تولیدکننده در این بازه خواهیم داشت.

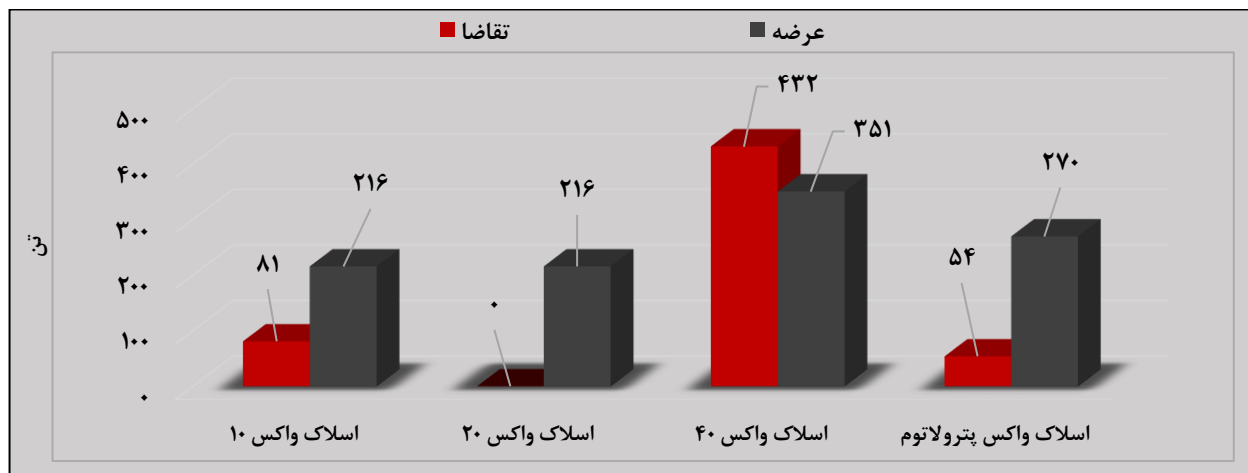
۴-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول

این مجموعه در اول شهریورماه ۱۴۰۵ پنج نوع اسلاک واکس را در بورس کالای ایران عرضه کرد؛ که عبارتند از: اسلاک واکس ۱۰، اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰، اسلاک واکس پترولاتوم (نفت ایرانول تهران) و اسلاک واکس ۱۰ (نفت ایرانول آبادان). در ادامه وضعیت عرضه و تقاضای انواع اسلاک واکس و رقابت قیمتی آنها برای هر یک از شرکت‌های نفت ایرانول تهران و نفت ایرانول آبادان ارائه خواهد شد.

۴-۱-۱. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول تهران

شرکت نفت ایرانول تهران در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵، چهار گرید اسلاک واکس ۱۰، اسلاک واکس ۲۰، اسلاک واکس ۴۰ و پترولاتوم را در بورس کالای ایران عرضه کرد که وضعیت عرضه و تقاضای این محصولات در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که اسلاک واکس ۴۰ با عرضه ۳۵۱ تن، بیشترین حجم عرضه را در میان گریدهای عرضه‌شده نفت ایرانول تهران به خود اختصاص داده و در این هفته با کسری عرضه ۸۱ تنی مواجه بوده است. در مقابل، سایر گریدهای عرضه‌شده با مازاد عرضه قابل توجه مواجه بوده‌اند؛ به‌گونه‌ای که حجم عرضه اسلاک واکس ۱۰ حدود ۲/۶ برابر تقاضای ثبت‌شده بوده و پترولاتوم نیز با عرضه‌ای حدود ۵ برابر تقاضای ثبت‌شده همراه بوده است. همچنین، برای اسلاک واکس ۲۰، ۲۱۶ تن عرضه انجام شده، در حالی که هیچ‌گونه تقاضایی برای آن در بورس کالا به ثبت نرسیده است. بنابراین، در حالی که اسلاک واکس ۴۰ با محدودیت عرضه نسبت به تقاضا مواجه بوده، در سایر گریدهای ایرانول تهران، مازاد عرضه محسوس مشاهده شده است.

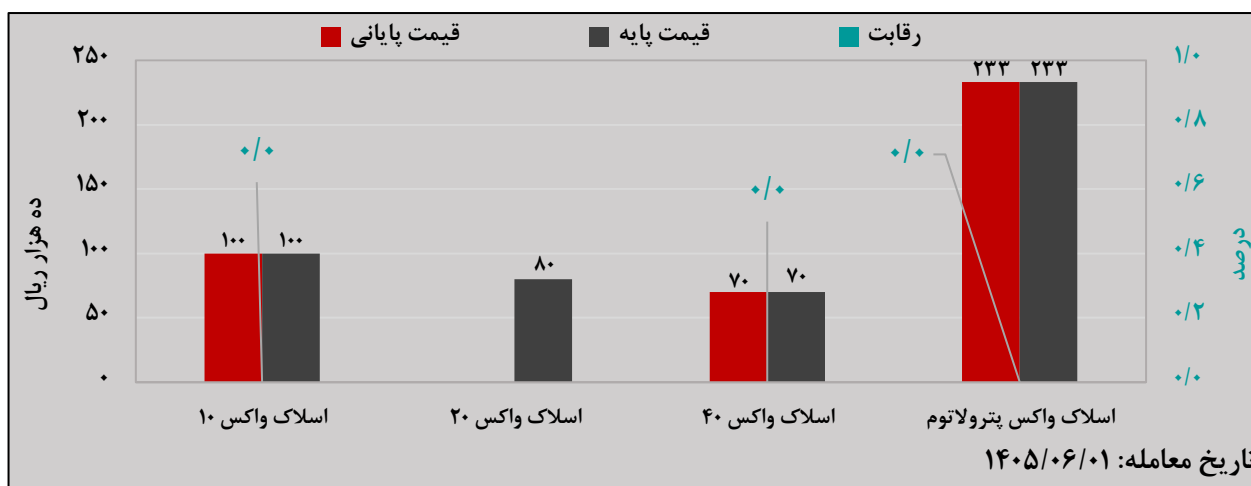
شکل ۹. وضعیت عرضه و تقاضای انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، نمودار زیر میزان رقابت قیمتی، یعنی تفاوت میان قیمت پایانی و قیمت پایه، در معاملات انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران را نشان می‌دهد. بررسی داده‌ها حاکی از آن است که در هفته مورد بررسی، اسلاک واکس ۱۰ و پترولاتوم به دلیل نبود فشار تقاضای کافی، بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه معامله شدند. در مورد اسلاک واکس ۴۰ نیز اگرچه میزان تقاضا کمتر از عرضه بود و فشار تقاضا وجود داشت، اما این فشار محدود و اندک بوده و به ایجاد رقابت قیمتی منجر نشده است؛ از این رو، این گرید نیز در قیمت پایه معامله شد. در مقابل، برای اسلاک واکس ۲۰ هیچ‌گونه تقاضایی ثبت نشد و در نتیجه معامله‌ای برای این گرید انجام نگرفت؛ بنابراین، بررسی رقابت قیمتی در خصوص آن موضوعیت نداشته است.

شکل ۱۰. میزان رقابت قیمتی انواع اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول تهران؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

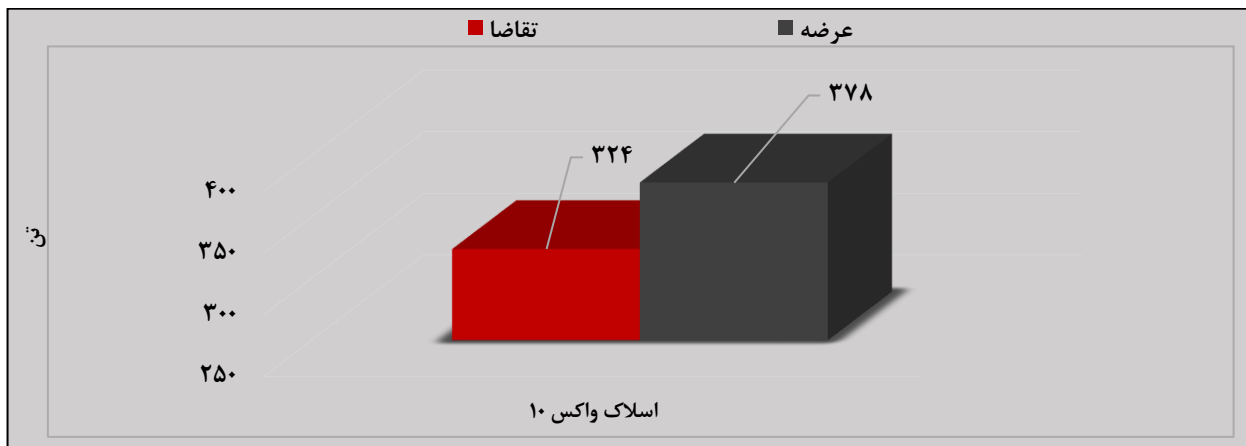
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۱-۴. اسلاک واکس؛ نفت ایرانول آبادان

شرکت نفت ایرانول (آبادان) در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵، تنها یک گرید اسلاک واکس، اسلاک واکس ۱۰، را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصول در بازه زمانی مورد بررسی در شکل زیر ارائه شده است.

بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که حجم عرضه اسلاک واکس ۱۰ بیشتر از تقاضای ثبت شده بوده؛ به طوری که مازاد عرضه این گرید به میزان ۵۴ تن بوده است.

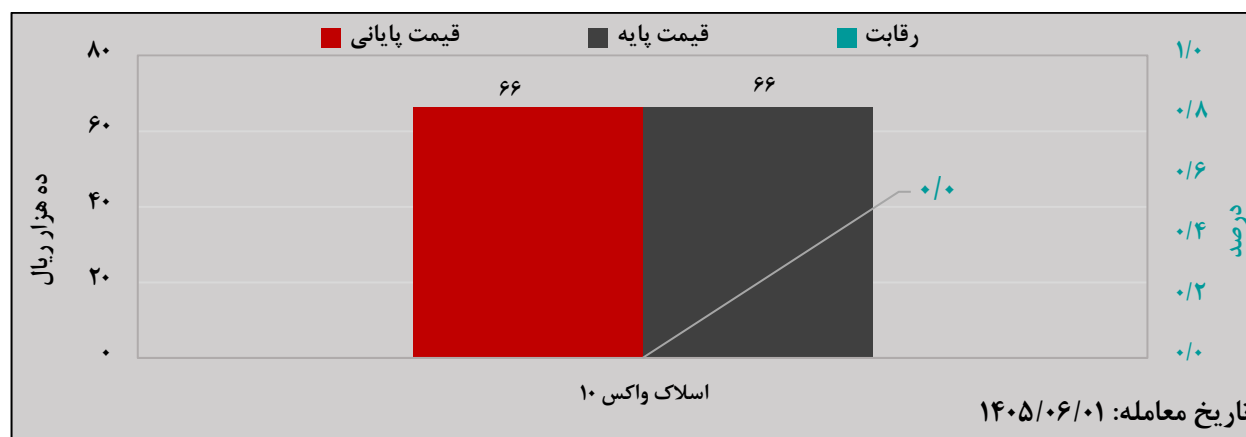
شکل ۱۱. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت ایرانول آبادان؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، میزان رقابت بین قیمت پایانی و قیمت پایه برای اسلاک واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول آبادان در شکل زیر قابل مشاهده است. همان طور که مشاهده می‌شود، به دلیل عدم وجود فشار تقاضا برای گرید مذکور، این محصول در هفته مورد بررسی با رقابت قیمتی صفر و در قیمت پایه ۶۶ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم معامله شده است.

شکل ۱۲. میزان رقابت قیمتی اسلاک واکس ۱۰ شرکت نفت ایرانول آبادان؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

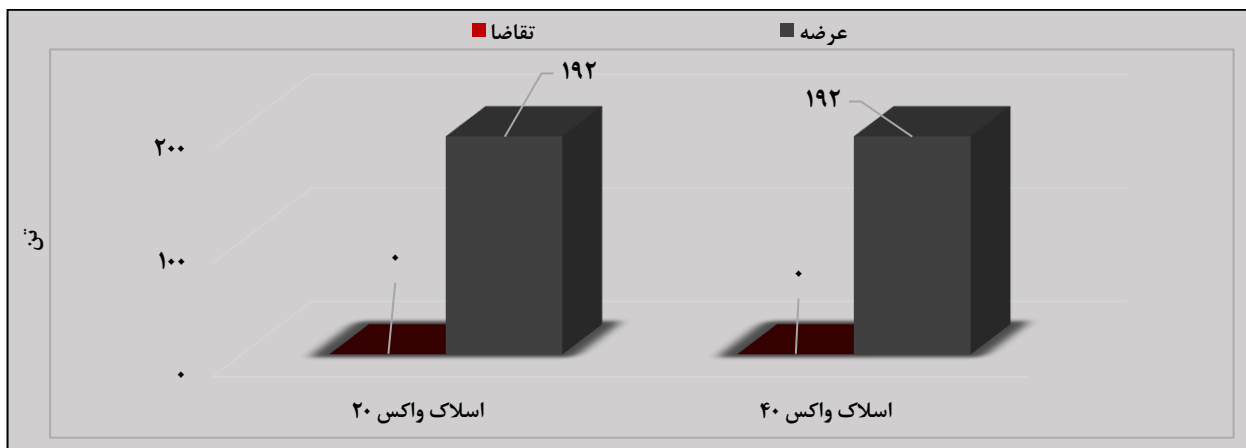

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۲-۴. اسلاک واکس؛ نفت بهران

شرکت نفت بهران در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵، دو گرید اسلاک واکس ۲۰ و اسلاک واکس ۴۰ را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصولات در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که هر دو گرید با ۱۹۲ تن عرضه در بورس کالا ارائه شدند، اما هیچ گونه تقاضایی برای هیچ یک از این دو محصول به ثبت نرسید و در نتیجه، کل حجم عرضه هر دو گرید بدون تقاضا باقی ماند.

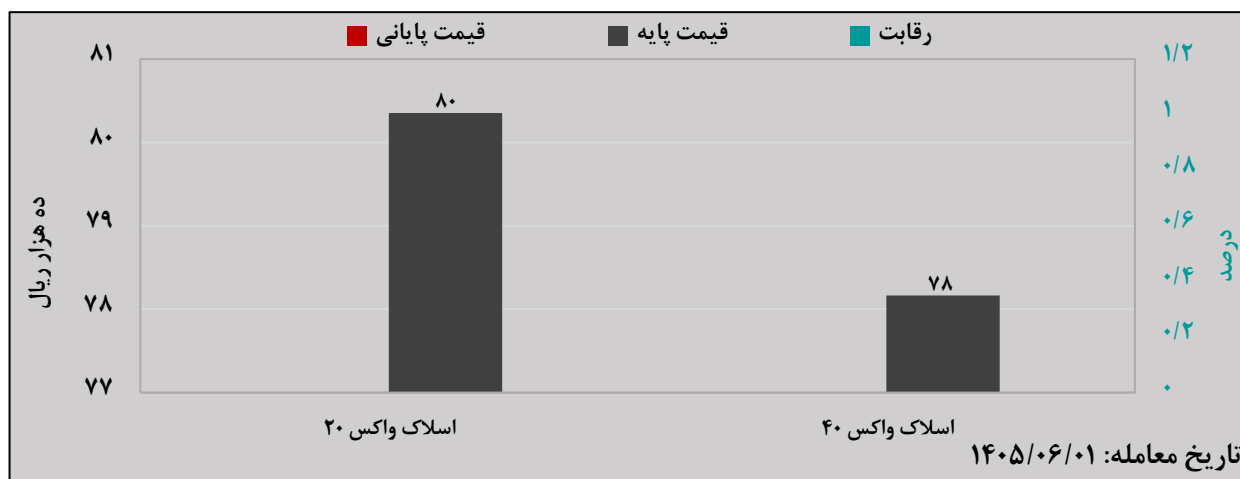
شکل ۱۳. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت بهران؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

همچنین، بررسی قیمت‌های پایه عرضه اسلاک واکس شرکت نفت بهران نشان می‌دهد که در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵، برای هیچ‌یک از دو گرید اسلاک واکس ۲۰ و اسلاک واکس ۴۰ تقاضایی در بورس کالا ثبت نشده و در نتیجه معامله‌ای نیز برای این محصولات انجام نشده است؛ بنابراین، موضوع رقابت قیمتی برای هر دو گرید در هفته مورد بررسی منتفی بوده است. اسلاک واکس ۲۰ با قیمت پایه ۸۰ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم و اسلاک واکس ۴۰ با قیمت پایه ۷۸ هزار تومان به ازای هر کیلوگرم عرضه شدند، اما عدم ثبت تقاضا مانع از شکل‌گیری معامله برای هر دو محصول شد.

شکل ۱۴. میزان رقابت قیمتی انواع اسلاک واکس شرکت نفت بهران؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

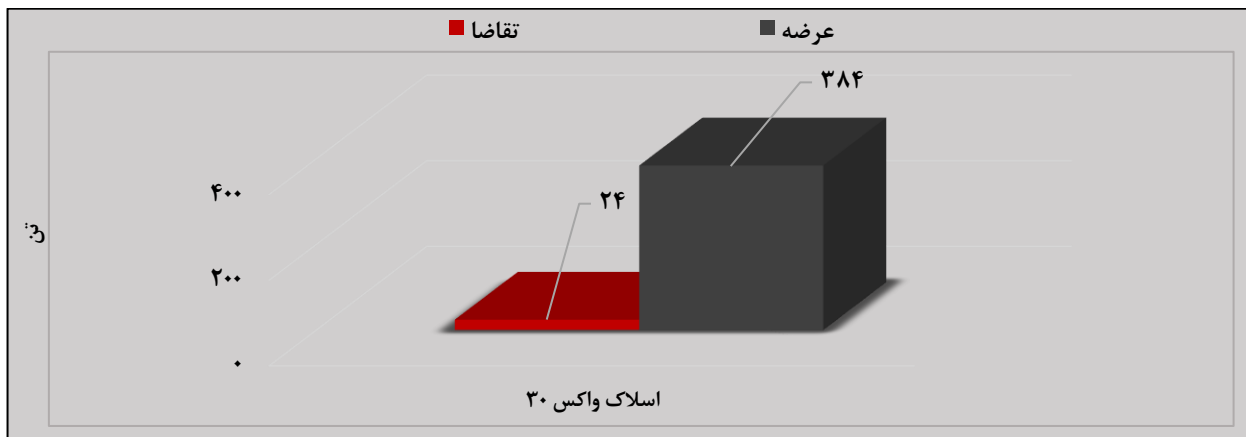
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۳-۴. اسلاک واکس؛ نفت پارس

مجموعه نفت پارس در هفته اول شهریورماه سال ۱۴۰۵، تنها یک نوع اسلاک واکس، اسلاک واکس ۳۰، را در بورس کالای ایران عرضه کرد. شکل زیر وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس مذکور توسط نفت پارس را در بورس کالای ایران در بازه مورد بررسی نشان می‌دهد. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که میزان عرضه اسلاک واکس ۳۰ حدود ۱۶

برابر تقاضای ثبت شده بوده و در نتیجه، با وجود ثبت تقاضا برای این محصول، مزاد عرضه‌ای به میزان ۳۶۰ تن در بازار وجود داشته است.

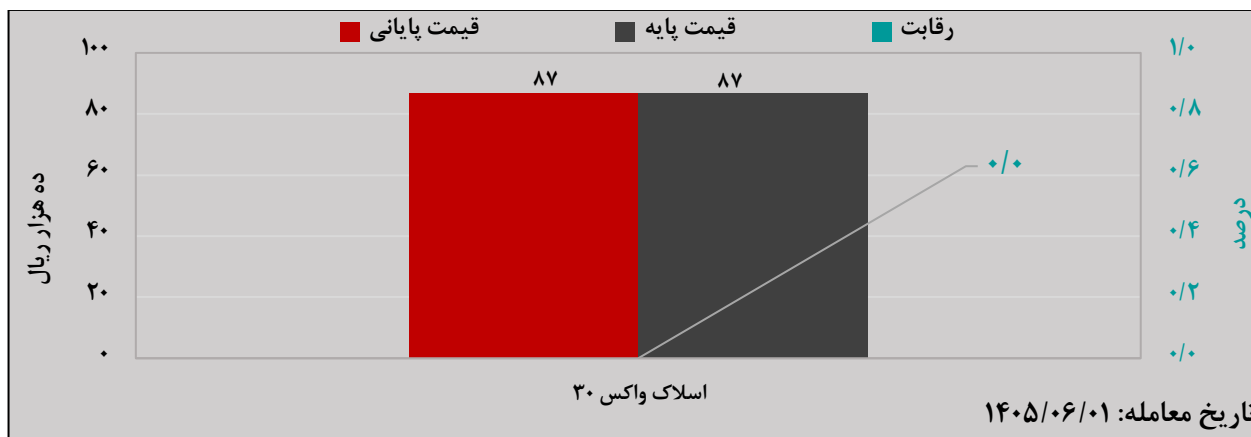
شکل ۱۵. وضعیت عرضه و تقاضای اسلاک واکس شرکت نفت پارس؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

بررسی معاملات اسلاک واکس ۳۰ شرکت نفت پارس در بورس کالای ایران طی هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که به دلیل وجود مزاد عرضه چشمگیر، فشار تقاضایی در بازار شکل نگرفته است. از این رو، اسلاک واکس ۳۰ در هفته مورد بررسی بدون رقابت قیمتی و در سطح قیمت پایه عرضه شده معامله شده است. قیمت پایه عرضه این محصول در این هفته ۱۸،۰۸۶۸ ریال به ازای هر کیلوگرم تعیین شده است.

شکل ۱۶. میزان رقابت قیمتی اسلاک واکس ۳۰ شرکت نفت پارس؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

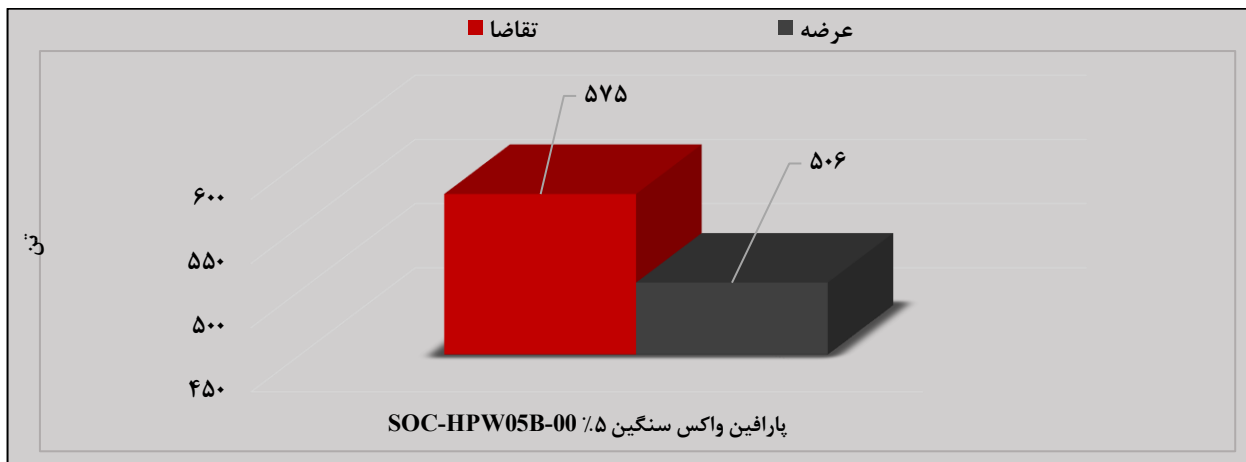
مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

۴-۴. پارافین واکس؛ نفت سپاهان

مجموعه نفت سپاهان در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵، تنها پارافین واکس سنگین ۵٪ (نماد B00) را در بورس کالای ایران عرضه کرد. وضعیت عرضه و تقاضای این محصول در شکل زیر ارائه شده است. بررسی داده‌های معاملاتی نشان می‌دهد که در این هفته، پارافین واکس سنگین ۵٪ با مزاد تقاضای ۶۹ تنی مواجه بوده و حجم تقاضای ثبت شده برای این

محصول ۶۹ تن بیش از میزان عرضه بوده است. بر این اساس، معاملات پارافین واکس نفت سپاهان در هفته مورد بررسی صرفاً به گرید سنگین ۵٪ محدود شده و این محصول با کسری عرضه نسبت به تقاضای ثبت شده مواجه بوده است.

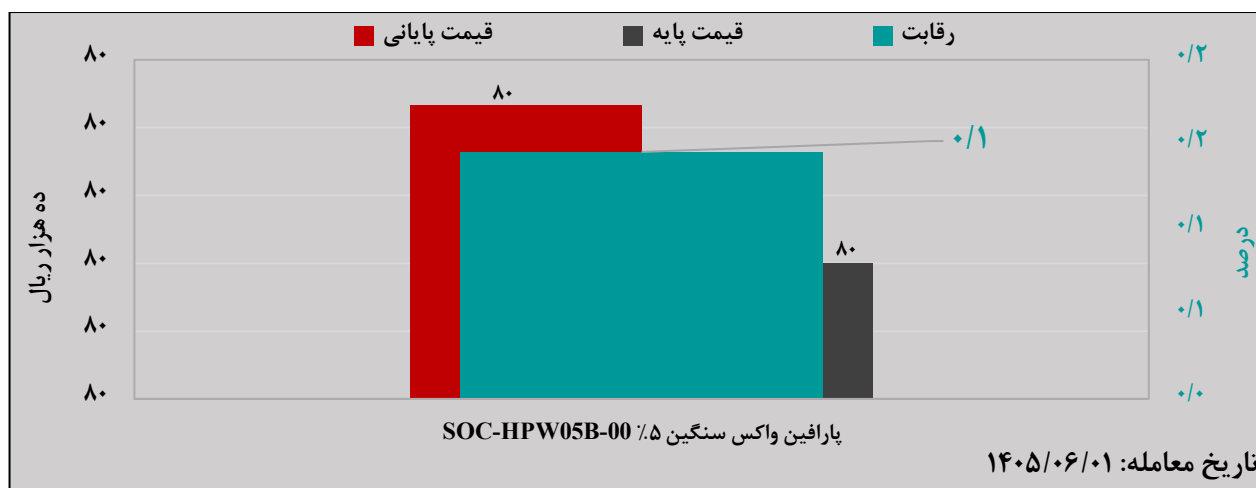
شکل ۱۷. وضعیت عرضه و تقاضای پارافین واکس شرکت نفت سپاهان؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: بورس کالای ایران.

بررسی قیمت پایانی معاملات و قیمت پایه عرضه پارافین واکس شرکت نفت سپاهان در بورس کالای ایران طی هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که پارافین واکس سنگین ۵٪ (نماد B00)، با وجود ثبت مازاد تقاضا به میزان ۶۹ تن، عملاً بدون فشار تقاضای مؤثر برای افزایش قیمت مواجه بوده است. این محصول تقریباً در سطح قیمت پایه معامله شده و میزان رقابت قیمتی آن تنها ۰/۱ درصد بوده است؛ بنابراین، فشار تقاضای موجود در این هفته به ایجاد رقابت قیمتی قابل توجه منجر نشده و قیمت پایانی محصول تقریباً معادل قیمت پایه عرضه باقی مانده است.

شکل ۱۸. میزان رقابت قیمتی انواع پارافین واکس شرکت نفت سپاهان؛ هفته اول شهریور ۱۴۰۵

مأخذ: محاسبات نگارنده گزارش براساس داده‌های بورس کالای ایران.

در مجموع، بررسی معاملات اسلاک واکس و پارافین واکس در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که اگرچه در برخی گریدها، به‌ویژه اسلاک واکس ۴۰ ایرانول تهران و پارافین واکس سنگین ۵٪ نفت سپاهان، تقاضا از عرضه پیشی

گرفته و کسری عرضه مشاهده شده است، اما این وضعیت در مجموع به شکل گیری فشار تقاضای مؤثر و افزایش قابل توجه قیمت‌ها منجر نشده است. در بخش اسلاک واکس، بخش قابل توجهی از گریدهای عرضه شده با مازاد عرضه یا حتی نبود تقاضا مواجه بودند و در گریدهایی که معامله انجام شد نیز رقابت قیمتی شکل نگرفت یا در سطح بسیار محدودی باقی ماند؛ به گونه‌ای که اسلاک واکس‌های ایرانول تهران، ایرانول آبادان و نفت پارس عمدتاً در قیمت پایه معامله شدند. در بازار پارافین واکس نیز با وجود مازاد تقاضای ۶۹ تنی برای پارافین واکس سنگین ۵٪ نفت سپاهان، رقابت قیمتی تنها ۰/۱ درصد بود و قیمت معامله تقریباً در سطح پایه باقی ماند. در مجموع، الگوی معاملات این هفته حاکی از آن است که وجود تقاضا به تنهایی به معنای شکل گیری رقابت قیمتی نیست و شدت و مؤثر بودن فشار تقاضا، در کنار نسبت عرضه به تقاضا، عامل تعیین کننده تری در رفتار قیمتی معاملات بوده است.

جمع بندی

بررسی معاملات خوراک و محصولات میانی پالایشگاهی در بورس کالا و انرژی در هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵ نشان می‌دهد که بازار این گروه از محصولات با رفتاری کاملاً دوگانه و واگرا میان گروه‌های مختلف کالایی همراه بوده است. در حالی که بازارهایی مانند وکیوم باتوم و بخش عمده گریدهای اسلاک واکس تحت تسلط مازاد چشمگیر عرضه و رکود نسبی تقاضا قرار داشتند، بازار روغن پایه با فشار شدید تقاضا و رقابت‌های قیمتی سنگین مواجه شد. میعانات گازی نیز در این هفته اصلاً وارد چرخه عرضه نشد. بنابراین، تصویر کلی بازار در هفته اول شهریورماه حاکی از آن است که رفتار خریداران و پویایی کشف قیمت به شدت وابسته به گرید کالایی و شدت ناترازی میان عرضه و تقاضا بوده و یک روند واحد بر کل محصولات پالایشگاهی حاکم نبوده است.

۱. میعانات گازی

میعانات گازی طی هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵ هیچ گونه عرضه‌ای در بورس انرژی ایران نداشت. از این رو، این محصول در چرخه معاملاتی هفته حضور نداشت و امکان سنجش تقاضا یا رفتار قیمتی آن وجود نداشت.

۲. وکیوم باتوم

بازار وکیوم باتوم در هفته مورد بررسی با غلبه چشمگیر عرضه بر تقاضا در تمامی پالایشگاه‌های عرضه کننده مواجه شد. از مجموع ۱۷۲ هزار تن عرضه انجام شده توسط ۶ پالایشگاه، تنها ۳۶ هزار تن تقاضا به ثبت رسید که مازاد عرضه ۱۳۶ هزار تنی را در کل بازار رقم زد (بیشترین مازاد مربوط به پالایش نفت اصفهان با ۶۵ هزار تن بود). در پالایش نفت بندرعباس نیز هیچ تقاضایی ثبت نشد. در نتیجه این عدم توازن و ضعف مفرط تقاضای مؤثر، هیچ گونه رقابت قیمتی شکل نگرفت و تمامی معاملات در سطح نرخ پایه انجام شدند.

۳. روغن پایه

برخلاف سایر بخش‌ها، بازار روغن پایه کانون اصلی التهاب و فشار تقاضا در این هفته بود. به جز برای استاک ایرانول که با مازاد عرضه مواجه شد، در سایر گریدها نظیر SN150، SN500 و SN600 تقاضای ثبت شده چندین برابر حجم عرضه بود. این کسری محسوس عرضه به شکل گیری رقابت‌های قیمتی سنگین به ویژه در گرید SN150 (با ۸۶/۹ درصد رقابت

در نفت پارس و ۶۳/۵ درصد در ایرانول) و رقابت‌های بیش از ۱۵ تا ۲۲ درصدی در SN500 و SN600 انجامید. این شرایط نشان‌دهنده تداوم عطش خریداران و کمبود عرضه در بازار روانکارهاست.

۴. اسلاک واکس و پارافین واکس

بازار اسلاک‌واکس و پارافین‌واکس در هفته اول شهریورماه وضعیتی آرام و توأم با مزاد عرضه را تجربه کرد. در بخش اسلاک‌واکس، بخش عمده گریدها (مانند ایرانول آبادان، نفت پارس و گریدهای ۱۰ و پترولاتوم تهران) با مزاد عرضه همراه بودند و عرضه‌های نفت بهران و اسلاک ۲۰ تهران نیز بدون متقاضی ماندند. اگرچه در اسلاک‌واکس ۴۰ تهران و پارافین‌واکس سنگین ۵٪ نفت سپاهان کسری محدود عرضه شکل گرفت، اما فشار تقاضا به اندازه‌ای نبود که به جهش قیمت منجر شود؛ به‌طوری‌که معاملات اسلاک‌واکس در نرخ پایه و پارافین‌واکس سپاهان تنها با ۰/۱ درصد رقابت قیمتی معامله شدند.

در مجموع، برآیند معاملات هفته اول شهریورماه ۱۴۰۵ نشان‌دهنده قطبی‌شدن شدید بازار فرآورده‌های پالایشگاهی است؛ نقطه‌ای که در آن «وکیوم‌باتوم» و «اسلاک‌واکس» به دلیل ضعف تقاضای مؤثر با مزاد عرضه و ثبات کامل در نرخ پایه دست‌وپنجه نرم می‌کنند، اما در نقطه مقابل، «روغن پایه» با بحران ناترازی عرضه و رقابت‌های قیمتی بسیار بالا روبه‌رو است. این ناهمگونی آشکار نشان می‌دهد که صرف وجود کسری یا مزاد در سطح کلان انرژی ملاک نیست، بلکه کشش تقاضا در صنایع پایین‌دستی وابسته (مانند صنایع روانکار در برابر صنایع قیر و واکس) تعیین‌کننده نهایی جهت‌گیری قیمت‌هاست. تداوم رقابت‌های سنگین در روغن پایه‌های سبک (به‌ویژه SN150) زنگ خطری برای افزایش بهای تمام‌شده و فشار هزینه‌ای بر تولیدکنندگان نهایی روغن‌موتور و روانکارها در هفته‌های آتی خواهد بود.

About us

The section of oil, gas and petro-chemistry is the up-most and first industrial vantage of the country and the pivot of the Economy of Iran. Regarding the importance of this section and the need for coordinating and organizing the most active people in the field of production and exporting oil, gas, and petrochemical products, some forethoughtful and job- makers in the private section of the country decided to come together to fight against the threats by using the opportunity of mass intelligence and potentials.

2023 Iranian Oil, Gas and Petrochemical products exports' association All Rights Reserved.

OPEX Publications

Website: <http://www.opex.ir>

Contact information: <http://www.opex.ir/en/aboutus/contactus>